TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2004. gada 5. oktobrī *

Apvienotās lietas C-397/01–C-403/01,

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Arbeitsgericht Lorrach* (Vācija) iesniedza ar lēmumiem, kas pieņemti 2001. gada 26. septembrī un kas Tiesā reģistrēti 2001. gada 12. oktobrī, tiesvedībā

Bernhard Pfeiffer (C-397/01),

Wilhelm Roith (C-398/01),

Albert Süß (C-399/01),

Michael Winter (C-400/01),

Klaus Nestvogel (C-401/01),

Roswitha Zeller (C-402/01) un

Matthias Döbele (C-403/01)

* Tiesvedības valoda — vācu.

pret

Deutsches Rotes Kreuz, Kreisverband Waldshut eV.

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: Tiesas priekšsēdētājs V. Skouris [*V. Skouris*], palātu priekšsēdētāji P. Janns [*P. Jann*], K. V. A. Timmermanss [*C. W. A. Timmermans*], K. Gulmans [*C. Gulmann*], Ž. P. Puisošē [*J.-P. Puissochet*] un H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*], R. Šintgens [*R. Schintgen*] (referents), tiesneši F. Makena [*F. Macken*], N. Kolnerika [*N. Colneric*], S. fon Bārs [*S. von Bahr*] un K. Lēnartss [*K. Lenaerts*],

ģenerāladvokāts D. Ruiss-Harabo Kolomers [*D. Ruiz-Jarabo Colomer*],
sekretārs H. fon Holšteins [*H. von Holstein*], sekretāra palīgs,

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, kurus sniedza:

— B. Pfeifera [*B. Pfeiffer*], V. Roita [*W. Roith*], A. Zīsa [*A. Süß*], M. Vintera [*M. Winter*] un K. Nestfogela [*K. Nestvogel*], kā arī R. Celleres [*R. Zeller*] un M. Dēbeles [*M. Döbele*] vārdā — B. Špenglers [*B. Spengler*], *Rechtsanwalt*,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — J. Zaks [*J. Sack*] un H. Krepels [*H. Kreppel*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus tiesas sēdē 2004. gada 6. maijā,

ņemot vērā 2004. gada 13. janvāra rīkojumu par procesa atkārtotu sākšanu,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2004. gada 9. martā,

ņemot vērā apsvērumus, kurus sniedza:

— B. Pfeifera, V. Roita un K. Nestfogela, kā arī R. Celleres un M. Dēbeles vārdā — B. Špenglers,

— A. Zīsa un M. Vintera vārdā — K. Lerhers [*K. Lörcher*], *Gewerkschaftssekretär*,

— Vācijas valdības vārdā — V. D. Plesings [*W.-D. Plessing*], pārstāvis,

— Francijas valdības vārdā — R. Ābrams [*R. Abraham*], Ž. de Bergess [*G. de Bergues*] un S. Berheota-Nunjesa [*C. Bergeot-Nunes*], pārstāvji,

— Itālijas valdības vārdā — I. M. Bragulja [*I. M. Braguglia*], pārstāvis, kuram palīdz A. Čingolo [*A. Cingolo*], *avvocato dello Stato*,

— Apvienotās Karalistes valdības vārdā — K. Džeksone [*C. Jackson*], pārstāve, kurai palīdz A. Dešvuds [*A. Dashwood*], *barrister*,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — J. Zaks un H. Krepels,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus tiesas sēdē 2004. gada 27. aprīlī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz to, kā interpretēt 2. pantu Padomes 1989. gada 12. jūnija Direktīvā 89/391/EEK par pasākumiem, kas ieviešami, lai uzlabotu darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību darbā (OV L 183, 1. lpp.), kā arī 1. panta 3. punktu, 6. pantu un 18. panta 1. punkta b) apakšpunkta i) daļu Padomes 1993. gada 23. novembra Direktīvā 93/104/EK par dažiem darba laika organizācijas aspektiem (OV L 307, 18. lpp.).

2 Šie lūgumi tika iesniegti prāvās starp Pfeiferu, Roitu, Zīsu, Vinteru un Nestfogelu, kā arī Celleri un Dēbeli, kas strādā vai strādāja par glābšanas dienesta darbiniekiem, un *Deutsches Rotes Kreuz, Kreisverband Waldshut eV* [Vācijas Sarkanais krusts, Valdshūtas [*Waldshut*] nodaļa (turpmāk tekstā — "*Deutsches Rotes Kreuz*")], organizāciju, kas nodarbina vai nodarbināja prasītājus pamata prāvā, par Vācijas tiesiskajā regulējumā paredzēto darba laiku, kas pārsniedz 48 stundas nedēļā.

Atbilstošās tiesību normas

Kopienu tiesiskais regulējums

3 Direktīvas 89/391 un 93/104 tika pieņemtas, pamatojoties uz EK līguma 118.a pantu (EKL 117.–120. pantu aizstāja EKL 136.–143. pants).

4 Direktīva 89/391 ir pamatdirektīva, kas nosaka pamatprincipus darba ņēmēju drošības un veselības jomā. Šos principus vēlāk attīstīja vairākas speciālās direktīvas, starp kurām ir arī Direktīva 93/104.

5 Direktīvas 89/391 2. pants šādi nosaka tās piemērošanas jomu:

"1. Šī direktīva attiecas uz visām valsts un privātas darbības nozarēm (rūpniecību, lauksaimniecību, tirdzniecību, pārvaldi, pakalpojumiem, izglītību, kultūru, izklaidi u.c.).

2. Šī direktīva nav piemērojama, ja tā ir nenovēršamā pretrunā ar dažu valsts dienestu darbības īpatnībām, piemēram, bruņotajos spēkos vai policijā, vai kādā īpašā civilās aizsardzības dienestā.

Tādā gadījumā darba ņēmēju drošība un veselības aizsardzība, cik iespējams, jānodrošina, apzinoties šīs direktīvas izvirzītos mērķus."

6 Saskaņā ar Direktīvas 93/104 1. pantu "Mērķis un darbības joma":

"1. Šī direktīva nosaka drošības un veselības prasību minimumu attiecībā uz darba laika organizāciju.

2. Šī direktīva attiecas uz:

a) diennakts atpūtas, nedēļas atpūtas laika un gadskārtējā atvaļinājuma minimumu, pārtraukumiem un maksimālo nedēļas darba laiku;

b) noteiktiem darba naktīs, darba maiņās un darba modeļu aspektiem.

3. Šī direktīva attiecas uz visiem darbības veidiem, gan publisko, gan privāto sektoru, Direktīvas 89/391/EEK 2. panta nozīmē, neierobežojot šīs direktīvas 17. pantu, izņemot gaisa, dzelzceļa, autoceļu, jūras, iekšzemes ūdensceļu un ezeru transportu, jūras zvejniecību, citus darbus jūrā un prakses ārstu darbību.

4. Direktīvas 89/391/EEK noteikumi ir pilnībā piemērojami 2. punktā minētajiem jautājumiem, neskarot stingrākus un/vai īpašus noteikumus šajā direktīvā."

7 Direktīvas 93/104 2. pants "Definīcijas" nosaka:

"Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

1. "Darba laiks" ir jebkurš laikposms, kura laikā darba ņēmējs strādā, atrodas darba devēja rīcībā un veic savu darbu vai pilda pienākumus saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem un/vai praksi.

2. "Atpūtas laiks" ir jebkurš laikposms, kas nav darba laiks.

[..]."

8 Minētās direktīvas II iedaļa paredz pasākumus, kas ir jāveic dalībvalstīm, lai darba ņēmēji varētu izmantot minimālo diennakts, kā arī nedēļas atpūtas laiku, un tā nosaka arī maksimālo nedēļas darba laiku.

9 Attiecībā uz maksimālo nedēļas darba laiku šīs direktīvas 6. pants nosaka:

"Dalībvalstis veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka, ievērojot nepieciešamību aizsargāt darba ņēmēju drošību un veselību:

2. Vidējais darba laiks katru septiņu dienu laikposmā, ietverot virsstundas, nepārsniedz 48 stundas."

[..]"

10 Direktīvas 93/104 15. pants paredz:

"Šī direktīva neietekmē dalībvalstu tiesības piemērot vai ieviest normatīvus un administratīvus aktus, kas ir labvēlīgāki darba ņēmēju drošības un veselības aizsardzībai, vai veicināt vai atļaut piemērot tādus koplīgumus vai starp darba devējiem un darba ņēmējiem noslēgtus nolīgumus, kas ir labvēlīgāki darba ņēmēju drošības un veselības aizsardzībai."

11 Saskaņā ar minētās direktīvas 16. pantu:

"Dalībvalstis var noteikt:

[..]

2. bāzes laikposmu, kas nepārsniedz četrus mēnešus, 6. panta piemērošanai (maksimālais nedēļas darba laiks).

[..]"

12 Šī direktīva paredz vairākas atkāpes no tās pamatnoteikumiem, ņemot vērā dažu darba veidu īpatnības, un ja tiek ievēroti daži nosacījumi. Šajā sakarā tās 17. pants nosaka:

"1. Pienācīgi ievērojot vispārējos darba ņēmēju drošības un veselības aizsardzības principus, dalībvalstis var atkāpties no 3., 4., 5., 6., 8. vai 16. panta, ja, ņemot vērā attiecīgās darbības īpatnības, darba laika ilgums netiek mērīts un/vai ir normēts, vai to var noteikt paši darba ņēmēji, un jo īpaši attiecībā uz:

a) vadošajām amatpersonām vai citām personām ar patstāvīgām lēmumu pieņemšanas tiesībām;

b) ģimenē strādājošajiem;

c) reliģisko ceremoniju kalpotājiem baznīcās un reliģiskās kopienās.

2. Atkāpes var pieņemt ar normatīviem un administratīviem aktiem vai koplīgumiem, vai nolīgumiem starp darba devējiem un darba ņēmējiem, ar noteikumu, ka attiecīgajiem darba ņēmējiem tiek nodrošināti līdzvērtīgi kompensācijas atpūtas laiki vai, izņēmuma gadījumos, kad objektīvu iemeslu dēļ nav iespējams piešķirt šādus līdzvērtīgus kompensācijas atpūtas laikus, attiecīgajiem darba ņēmējiem nodrošina pienācīgu aizsardzību:

2.1. no 3., 4., 5., 8. un 16. panta:

[..]

c) tādas darbības gadījumā, kas saistīta ar vajadzību pēc pakalpojumu vai ražošanas nepārtrauktības, jo īpaši:

i) pakalpojumi saistībā ar uzņemšanu, ārstniecību un/vai aprūpi, ko veic slimnīcas vai līdzīgas iestādes, iestādes pēc dzīvesvietas [rezidences] un cietumi;

[..]

iii) preses, radio, televīzijas, kinematogrāfiskās ražošanas, pasta un telekomunikāciju pakalpojumi, ātrās palīdzības, ugunsdzēsības un civilās aizsardzības dienesti;

[..]

3. Atkāpes no 3., 4., 5., 8. un 16. panta var paredzēt koplīgumos vai nolīgumos starp darba devējiem un darba ņēmējiem valsts vai reģionālā līmenī vai, ievērojot to pieņemtos noteikumus, koplīgumos vai nolīgumos starp darba devējiem un darba ņēmējiem zemākā līmenī.

[..]

Atkāpes, kas paredzētas pirmajā un otrajā apakšpunktā, var pieļaut ar nosacījumu, ka attiecīgajiem darba ņēmējiem tiek nodrošināti līdzvērtīgi kompensācijas atpūtas laiki vai, izņēmuma gadījumos, ja objektīvu iemeslu dēļ nav iespējams piešķirt šādus līdzvērtīgus kompensācijas atpūtas laikus, attiecīgajiem darba ņēmējiem nodrošina pienācīgu aizsardzību.

[..]

4. Izvēles tiesības atkāpties no 16. panta 2. punkta, kas paredzētas šā panta 2. punkta 2.1. un 2.2. apakšpunktā un 3. punktā, nedrīkst radīt bāzes laikposmu, kurš pārsniegtu sešus mēnešus.

Tomēr dalībvalstīm ir izvēles tiesības, ievērojot darba ņēmēju darba drošības un veselības aizsardzības vispārējos principus, sakarā ar objektīviem vai tehniskiem, vai ar darba organizāciju saistītiem iemesliem atļaut koplīgumos vai nolīgumos starp darba devējiem un darba ņēmējiem pusēm noteikt bāzes laikposmus, kas nekādā gadījumā nedrīkst pārsniegt 12 mēnešus.

[..]"

13 Direktīvas 93/104 18. panta redakcija ir šāda:

"1. a) Dalībvalstis pieņem normatīvus un administratīvus aktus, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības līdz 1996. gada 23. novembrim, vai līdz šim datumam nodrošina, ka darba devēji un darba ņēmēji ar nolīgumu nosaka nepieciešamos pasākumus, un dalībvalstīm jādara viss, kas vajadzīgs, lai spētu visos gadījumos garantēt šīs direktīvas noteikumu izpildi.

b) i) Tomēr dalībvalstij ir izvēles tiesības nepiemērot 6. pantu, ievērojot vispārējos darba ņēmēju drošības un veselības aizsardzības principus, un ar noteikumu, ka tā veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka:

— neviens darba devējs neprasa darba ņēmējam strādāt vairāk nekā 48 stundas septiņu dienu laikā, rēķinot vidēji pēc 16. panta 2. punktā minētā bāzes laikposma, ja vien viņš nav vispirms saņēmis darba ņēmēja piekrišanu veikt šādu darbu,

— neviens darba ņēmējs nav pakļauts jebkādam kaitējumam no sava darba devēja puses sakarā ar nevēlēšanos dot savu piekrišanu veikt šādu darbu,

— darba devējs ved un atjauno visu šādu darbu veicošu darba ņēmēja uzskaiti,

— uzskaites datus nodod kompetento iestāžu rīcībā, kuras saistībā ar darba ņēmēja drošības un veselības aizsardzības apsvērumiem var aizliegt vai ierobežot nedēļas darba stundu maksimālā skaita pārsniegšanu,

— darba devējs pēc pieprasījuma sniedz kompetentajām iestādēm informāciju par gadījumiem, kad darba ņēmēji piekrituši veikt darbu, kas pārsniedz 48 stundas septiņu dienu laikā, rēķinot vidēji pēc 16. panta 2. punktā minētā bāzes laikposma.

[..]"

Valsts tiesiskais regulējums

14 Vācijas darba tiesībās pastāv atšķirība starp uzraudzības (*"Arbeitsbereitschaft"*), dežūras (*"Bereitschaftsdienst"*) un izsaukuma (*"Rufbereitschaft"*) pienākumu pildīšanu.

15 Šie jēdzieni nav definēti valsts tiesiskajā regulējumā, bet to kvalifikācija izriet no judikatūras.

16 Uzraudzības pienākumu (*"Arbeitsbereitschaft"*) pildīšana attiecas uz situāciju, kad darba ņēmējam ir jābūt darba vietā darba devēja rīcībā un turklāt tam ir pastāvīgi jāsaglabā uzmanība, lai varētu nekavējoties reaģēt nepieciešamības gadījumā.

17 Dežūras (*"Bereitschaftsdienst"*) laikā darba ņēmējam ir obligāti jāuzturas darba devēja norādītā vietā, iestādē vai ārpus tās, kā arī jābūt gatavam pildīt darba pienākumus pēc darba devēja rīkojuma, bet viņam ir tiesības atpūsties vai arī veikt citas darbības pēc savas izvēles laikā, kad tā darba pienākumi nav jāveic.

18 Izsaukuma pienākumu (*"Rufbereitschaft"*) pildīšanu raksturo apstāklis, ka darba ņēmējam nav jāuzturas darba devēja norādītā vietā, bet ir jāpastāv iespējai jebkurā brīdī sazināties ar darba ņēmēju, lai tas ātri būtu gatavs pildīt savus darba pienākumus pēc darba devēja pieprasījuma.

19 Vācijas darba tiesībās pēc vispārējiem noteikumiem tikai uzraudzības pienākumu pildīšana (*"Arbeitsbereitschaft"*) tiek kopumā uzskatīta par darba laiku. Turpretī gan dežūras (*"Bereitschaftsdienst"*), gan izsaukuma pienākumu (*"Rufbereitschaft"*) pildīšana tiek uzskatīta par atpūtas laiku, izņemot to daļu laika, kurā darba ņēmējs faktiski ir pildījis savus darba pienākumus.

20 Vācijas tiesiskais regulējums par darba un atpūtas laiku ir noteikts 1994. gada 6. jūnija *Arbeitszeitgeset* (likums par darba laiku, BGBl. 1994 I, 1170. lpp.; turpmāk tekstā — "*ArbZG*"), kas tika pieņemts, lai transponētu Direktīvu 93/104.

21 *ArbZG* 2. panta 1. punkts noteic, ka darba laiks ir laika posms starp darba sākumu un beigām, neiekļaujot darba pārtraukumus.

22 Saskaņā ar *ArbZG* 3. pantu:

"Darba ņēmēju dienas darba laiks nedrīkst pārsniegt 8 stundas. To var pagarināt tikai līdz 10 stundām, ja tas vidēji nepārsniedz 8 stundas 6 kalendāro mēnešu vai 24 nedēļu laika posmā."

23 *ArbZG* 7. panta redakcija ir šāda:

"(1) Darba koplīgumā vai darba līgumā, kas balstās uz darba koplīgumu, ir iespējams:

1. atkāpjoties no 3. panta,

a) pagarināt darba laiku, pārsniedzot 10 stundas dienā, pat bez kompensācijas, ja darba laikā regulāri ietilpst un tā proporcionāli nozīmīgu daļu veido uzraudzības pienākumu (*"Arbeitsbereitschaft"*) pildīšana,

b) noteikt citu kompensācijas laiku,

c) pagarināt darba laiku līdz 10 stundām dienā bez kompensācijas, nepārsniedzot 60 dienas gadā,

[..]."

24 *ArbZG* 25. pants nosaka:

"Ja šī likuma spēkā stāšanās dienā, kādā spēkā esošā vai arī tiesiskas sekas pēc šī datuma izraisošā darba koplīgumā ir noteikumi, kas, atkāpjoties no 7. panta 1. vai 2. punkta, pārsniedz maksimālo robežu, kas noteikta minētajās likuma normās, darba koplīguma noteikumi paliek spēkā. Darba līgumi, kas balstās uz darba koplīgumiem, tiek pielīdzināti pirmajā teikumā minētajiem darba koplīgumiem [..]."

25 *Tarifvertrag über die Arbeitsbedingungen für Angestellte, Arbeiter und Auszubildende des Deutschen Roten Kreuzes* (Vācijas Sarkanā krusta darba koplīgums par darbinieku, strādnieku un stažieru darba apstākļiem, turpmāk tekstā — *"DRK-TV"*) paredz:

"14. pants Normālais darba laiks

(1) Normālais darba laika ilgums ir vidēji 39 stundas nedēļā, neskaitot darba pārtraukumus (pēc 1990. gada 1. aprīļa — 38,5 stundas). Parasti vidējais nedēļas darba laiks tiek aprēķināts attiecībā uz 26 nedēļu laika posmu.

Darba ņēmējiem, kas veic savus pienākumus maiņās, var tikt noteikts garāks laika posms.

(2) Normālais darba laiks var tikt pagarināts [..]

a) līdz 10 stundām dienā (vidēji 49 stundas nedēļā), ja tajā regulāri vismaz vidēji 2 stundas dienā ietilpst uzraudzības pienākumu pildīšana (*"Arbeitsbereitschaft"*),

b) līdz 11 stundām dienā (vidēji 54 stundas nedēļā), ja tajā regulāri vismaz vidēji 3 stundas dienā ietilpst uzraudzības pienākumu pildīšana (*"Arbeitsbereitschaft"*),

c) līdz 12 stundām dienā (vidēji 60 stundas nedēļā), ja darba ņēmējam tikai jāuzturas darba vietā, lai vajadzības gadījumā veiktu nepieciešamos darba pienākumus.

[..]

(5) Ja darba devējs to ir norādījis, darba ņēmējam ārpus normālā darba laika ir jāuzturas darba devēja norādītā vietā, no kuras tas var tikt izsaukts vajadzības gadījumā [dežūra (*"Bereitschaftsdienst"*)]. Darba devējs var uzlikt dežūras pienākumus tikai tad, ja var gaidīt darba slodzi, bet saskaņā ar pieredzi ir paredzams, ka lielākā laika daļa netiks aizņemta.

[..]"

26 Attiecībā uz DRK-TV 14. panta 2. punktu ir minēta piebilde, kuras redakcija ir šāda:

"2. pielikuma piemērošanas jomā attiecībā uz glābšanas dienestu un cietušo pārvadāšanas dienestu ir jāņem vērā piezīme pie [*DRK-TV*] 14. panta 2. punkta."

27 Minētajā 2. pielikumā ir minēti speciāli līguma noteikumi attiecībā uz glābšanas dienestu un cietušo pārvadāšanas dienestu. Attiecīgā piezīme norāda, ka maksimālā nedēļas darba laika ilgums 54 stundu apmērā, kas ir paredzēts *DRK-TV* 14. panta 2. punkta b) apakšpunktā, ir samazināts. Tādējādi ir paredzēts, ka no 1993. gada 1. janvāra darba laika ilgums ir samazināts no 54 stundām līdz 49 stundām.

Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

28 Lūguma sniegt prejudiciālo nolēmumu pamatā ir septiņas prāvas.

29 No Tiesas rīcībā esošajiem dokumentiem izriet, ka *Deutsches Rotes Kreuz* veic glābšanas darbus uz sauszemes Valdshūtas rajona [*Waldshut Landkreis*] daļā. *Deutsches Rotes Kreuz* uztur glābšanas posteņus Valdshūtā (Vācija), Detighofenā [*Dettighoffen*] (Vācija) un Betmāringenā [*Bettmaringen*] (Vācija), kas darbojas visu diennakti, kā arī posteni Lauhringenā [*Lauchringen*] (Vācija), kas darbojas 12 stundas diennaktī. Ātro glābšanas dienestu uz zemes nodrošina ambulances un ātrās palīdzības automašīnas. Ambulances automašīnā strādā divi glābēji — feldšeri, bet ātrās palīdzības automašīnā — viens glābējs un viens ātrās palīdzības ārsts. Trauksmes gadījumā šīs automašīnas dodas uz notikuma vietu, lai sniegtu medicīnisko palīdzību pacientiem. Pēc tam tos parasti transportē uz slimnīcu.

30 Pfeifers un Nestfogels agrāk strādāja *Deutsches Rotes Kreuz* par glābējiem, bet pārējie prasītāji pamata prāvā joprojām strādāja šajā organizācijā laikā, kad tika iesniegtas to prasības iesniedzējtiesā.

31 Starp pusēm pamata prāvā pēc būtības pastāv strīds, vai, aprēķinot maksimālo nedēļas darba laika ilgumu, ir jāņem vērā uzraudzības pienākumu (*"Arbeitsbereitschaft"*) pildīšana, kas attiecīgajiem darba ņēmējiem bija jāveic, strādājot *Deutsches Rotes Kreuz.*

32 Prasību, ko *Arbeitsgericht Lörrach* (Lerrahas darba tiesa) iesniedza Pfeifers un Nestfogels, priekšmets ir prasījums samaksāt par virsstundu darbu, kas tika veikts, pārsniedzot 48 stundas nedēļā. Prasītāji apgalvo, ka parasti laika posmā no 2000. gada jūnija līdz 2001. gada martam tiem prettiesiski tika likts strādāt vairāk par 48 stundām nedēļā. Līdz ar to tie pieprasa attiecīgajai tiesai piespriest *Deutsches Rotes Kreuz* samaksāt prasītājiem attiecīgi DEM 4335,45, ieskaitot nodokļus (par 156,85 virsstundām ar likmi DEM 29,91 stundā) un DEM 1841,88, ieskaitot nodokļus (par 66,35 virsstundām ar likmi DEM 27,76 stundā) un pieskaitot nokavējuma procentus.

33 Prasību, ko minētajā tiesā iesnieguši citi prasītāji pamata prāvā, priekšmets ir noteikt maksimālo ilgumu nedēļas darbam, kas tiem jāveic, strādājot *Deutsches Rotes Kreuz*.

34 Dažāda veida darba līgumos puses pamata prāvā ir vienojušās piemērot *DRK-TV*.

35 *Arbeitsgericht Lörrach* konstatē, ka, pamatojoties uz līguma noteikumiem, *Deutsches Rotes Kreuz* vadītajā glābšanas dienestā vidējais nedēļas darba laika ilgums bija 49 stundas. Piemērojot *DRK-TV* 14. panta 2. punkta b) apakšpunktu, normālais darba laiks, ņemot vērā attiecīgo personu pienākumu pildīt uzraudzības pienākumus ("*Arbeitsbereitschaft*"), tika pagarināts vidēji par vismaz 3 stundām dienā.

36 Prasītāji pamata prāvā uzskata, ka *Deutsches Rotes Kreuz* pieņemtie nosacījumi, kas paredz nedēļas darba laika ilgumu 49 stundas nedēļā, ir prettiesiski. Šajā sakarā viņi pamatojas uz Direktīvu 93/104 un Tiesas 2000. gada 3. oktobra spriedumu lietā

C-303/98 *Simap* (*Recueil*, I-7963. lpp.). Pēc viņu domām, *DRK-TV* 14. panta 2. punkta b) apakšpunkts pārkāpj Kopienu tiesības, paredzot darba laiku, kura ilgums pārsniedz 48 stundas nedēļā. Turklāt minētie līguma nosacījumi nav pamatojami ar atkāpi, kas paredzēta *ArbZG* 7. panta 1. daļas 1. punkta a) apakšpunktā. Prasītāji pamata prāvā norāda, ka šis likums nepareizi transponē Direktīvas 93/104 noteikumus. Līdz ar to viņi uzskata, ka *ArbZG* iekļautā atkāpe ir jāinterpretē atbilstoši Kopienu tiesībām un, ja tas nav iespējams, tā nav jāpiemēro.

37 Savukārt *Deutsches Rotes Kreuz* pieprasa noraidīt prasību. Tas uzskata, ka tā noteikumi attiecībā uz darba laika pagarināšanu ievēro valsts tiesību aktus un darba koplīgumus.

38 Izskatot lietu, *Arbeitsgericht Lörrach* vispirms jautā, vai prasītāju pamata prāvā darbs atbilst Direktīvas 93/104 piemērošanas jomai.

39 Pirmkārt, Direktīvas 93/104 1. panta 3. punkts, kurš attiecībā uz piemērošanas jomu atsaucas uz Direktīvas 89/391 2. pantu, izslēdz no piemērošanas jomas vairākas nozares dažu darbu specifisko īpatnību dēļ. Tomēr, pēc iesniedzējtiesas domām, šādai izslēgšanai būtu jāattiecas tikai uz tādām darbībām, kam jānodrošina sabiedriskā drošība un kārtība, kas ir nepieciešamas kopējai labklājībai un kas nav ieplānojamas, ņemot vērā to dabu. Kā piemēru tā min liela mēroga katastrofas. No otras puses, ātrajam glābšanas dienestam nevajadzētu būt izslēgtam no šo abu direktīvu piemērošanas jomas, pat ja tā darbiniekiem ir jābūt gataviem darboties visu diennakti, jo ir iespējams saplānot katra darbinieka pienākumus un darba laiku.

40 Otrkārt, ir jānosaka, vai glābšanas darbi uz sauszemes ir jāuzskata par darbību, kas izriet no Direktīvas 93/104 1. panta 3. punktā minētās "autoceļu transporta" nozares. Ja šis jēdziens ir jāizprot kā tāds, kas aptver visas darbības, kas notiek automašīnā, kas brauc pa publiskajiem ceļiem, tad glābšanai, ko nodrošina, izmantojot ambulances un ātrās palīdzības automašīnas, būtu jāietilpst minētajā jomā, jo nozīmīgu šī darba daļu veido došanās uz notikuma vietu un pacientu transportēšana uz slimnīcu. Tomēr glābšanas dienests parasti darbojas ierobežotā ģeogrāfiskā zonā, parasti [lauku] rajona [*Landkreis*] teritorijā, līdz ar to veicamie attālumi nav lieli, un darbības laiks ir ierobežots. Tādējādi darbs sauszemes glābšanas dienestā nav uzskatāms par autoceļu transportam raksturīgu darbību. Tomēr šajā sakarā pastāv šaubas sakarā ar 1998. gada 24. septembra spriedumu lietā C-76/97 *Tögel* (*Recueil*, I-5357. lpp., 40. punkts).

41 Pēc tam iesniedzējtiesa jautā, vai, lai nepiemērotu maksimālo vidējo 48 stundu nedēļas darba laiku, kas ir paredzēts Direktīvas 93/104 18. panta 1. punkta b) apakšpunkta i) daļā, ir vajadzīga skaidra un nepārprotama darba ņēmēja piekrišana, vai arī ir pietiekami, ka tas piekrīt piemērot darba koplīgumu tā kopumā, ja tas paredz iespēju pārsniegt maksimālo 48 stundu darba laika ilgumu.

42 Visbeidzot *Arbeitsgericht Lörrach* jautā par to, vai Direktīvas 93/104 6. pants ir bez nosacījumiem un pietiekami precīzs, lai privātpersona varētu uz to atsaukties tiesvedībā valsts tiesā, ja dalībvalsts nav pareizi transponējusi šo direktīvu. Ja *DRK-TV* 14. panta 2. punkta b) apakšpunkta noteikumi, kas saskaņā ar Vācijas tiesībām ir piemērojami darba līgumiem, kas noslēgti starp pusēm pamata prāvā, iekļaujas iespējā, ko likumdevējs ir paredzējis *ArbZG* 7. panta 1. daļas 1. punkta a) apakšpunktā, tad tie ļauj darba devējam nolemt pagarināt dienas darba laiku bez atlīdzības, pārkāpjot vidējo nedēļas darba laiku 48 stundu apmērā, kas izriet no *ArbZG* 3. panta, kā arī no Direktīvas 93/104 6. panta 2. punkta.

43 Ņemot vērā to, ka šajos apstākļos prāvas, kas tai ir jāizskata, izšķiršana ir atkarīga no Kopienu tiesību interpretācijas, *Arbeitsgericht Lörrach* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālos jautājumus, kas ir identiski lietās no C-397/01 līdz C-403/01:

"1) a) Vai Direktīvas 93/104 [..] 1. panta 3. punktā minētā atsauce uz Direktīvas 89/391 [..] 2. panta 2. punktu, kas noteic, ka [šīs] direktīvas nav piemērojamas, ja tās ir nenovēršamā pretrunā ar dažu dienestu darbības īpatnībām civilās aizsardzības dienestā, ir jāsaprot tādējādi, ka prasītāju glābšanas dienesta darbinieku darbs ietilpst šajā izņēmumā?

b) Vai jēdziens "autoceļu transports", kas ir minēts Direktīvas 93/104/EK 1. panta 3. punktā, ir jāsaprot tādējādi, ka no Direktīvas piemērošanas jomas ir izslēgtas tikai darbības, kuru rezultātā tiek veikti lieli attālumi un, sekojoši, kuras veicot, transportēšanas laiks nevar tikt fiksēts iespējamo sarežģījumu neparedzamības dēļ, vai arī šajā jēdzienā ietilpst sauszemes glābšanas dienesta darbs, kurā arī ietilpst glābšanas transportlīdzekļu vadīšana un pacienta pavadīšana pārvadājuma laikā?

2) Vai, ņemot vērā [..] Tiesas spriedumu [..] lietā *Simap* (73. un 74. punkts), 18. panta 1. punkta b) apakšpunkta i) daļa ir jāsaprot tādējādi, ka darba laika pagarinājums, pārsniedzot 48 stundas nedēļā, ir jāmin individuāli ar katru darba ņēmēju noslēgtajās vienošanās vai arī šī vienošanās var izpausties arī tādējādi, ka darba ņēmējs un darba devējs ir vienojušies darba līgumā, ka darba apstākļus regulē darba koplīgums, kas pieļauj pagarināt darba laiku, pārsniedzot 48 stundas nedēļā?

3) Vai Direktīvas 93/104 6. panta dispozīcija [..] ir bez nosacījumiem un pietiekami precīza, lai privātpersona varētu uz to atsaukties tiesvedībā valsts tiesā, ja dalībvalsts nav pareizi transponējusi šo direktīvu valsts tiesībās?

44 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2001. gada 7. novembra rīkojumu lietas no C-397/01 līdz 403/01 tika apvienotas rakstveida, mutvārdu procesa un sprieduma taisīšanai.

45 Ar 2003. gada 14. janvāra lēmumu Tiesa apturēja tiesvedību minētajās lietās līdz mutvārdu paskaidrojumu noklausīšanās tiesas sēdei lietā *Jaeger*, kurā 2003. gada 9. septembrī tika pasludināts spriedums (C-151/02, *Recueil*, I-8389. lpp.); attiecīgā tiesas sēde notika 2003. gada 25. februārī.

46 Saskaņā ar Tiesas 2004. gada 13. janvāra rīkojumu mutvārdu process lietās no C-397/01 līdz C-403/01 tika atsākts.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmā jautājuma a) punktu

47 Pirmā jautājuma a) punktā iesniedzējtiesa pēc būtības jautā, vai Direktīvas 89/391 2. pants un Direktīvas 93/104 1. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka glābšanas dienesta darbinieku darbs, kas tiek veikts ātrās medicīniskās palīdzības dienestā, kurš ir minēts pamata prāvā, ietilpst minēto Direktīvu piemērošanas jomā.

48 Lai atbildētu uz šo jautājumu, vispirms ir jāatgādina, ka Direktīvas 93/104 1. panta 3. punkts nosaka tās piemērošanas jomu, skaidri atsaucoties uz Direktīvas 89/391 2. pantu. Līdz ar to, pirms tiek noskaidrots, vai glābšanas dienesta darbinieku, kas darbojas ambulances vai ātrās palīdzības automašīnās, darbs ietilpst Direktīvas 93/104 piemērošanas jomā, ir jānoskaidro, vai šis darbs ietilpst Direktīvas 89/391 piemērošanas jomā (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Simap*, 30. un 31. punkts).

49 Saskaņā ar 2. panta 1. punktu Direktīva 89/391 attiecas uz "visām valsts un privātas darbības nozarēm", kurās ietilpst arī pakalpojumi vispārīgā veidā.

50 Tomēr no šī panta 2. punkta izriet, ka minētā Direktīva nav piemērojama, ja tā ir nenovēršamā pretrunā ar dažu valsts dienestu darbības īpatnībām, piemēram, civilās aizsardzības dienestā.

51 Ir jākonstatē, ka glābšanas dienesta darbinieku, kas darbojas ambulances vai ātrās palīdzības automašīnās, darbs, sniedzot palīdzību cietušajām vai slimajām personām, ko organizē tāda apvienība kā *Deutsches Rotes Kreuz*, neietilpst izņēmumos, kas minēti iepriekšējā punktā.

52 Gan no Direktīvas 89/391 mērķa, kas ir darba ņēmēju drošības un veselības aizsardzības darbā uzlabošana, gan arī no tās 2. panta 1. punkta izriet, ka šīs Direktīvas piemērošanas joma ir jāaplūko paplašināti. No tā izriet, ka tās izņēmumi, kas paredzēti šī panta 2. punkta pirmajā daļā, ir jāinterpretē sašaurināti (skat.

iepriekš minēto spriedumu lietā *Simap*, 34. un 35. punkts, un 2001. gada 3. jūlija rīkojumu lietā C-241/99 CIG, *Recueil*, I-5139. lpp., 29. punkts).

53 Turklāt Direktīvas 89/391 2. panta 2. punkta pirmā daļa neizslēdz no Direktīvas piemērošanas jomas civilās aizsardzības dienestu kā tādu, bet tikai šādu dienestu "dažas darbības", kuru īpatnības var nonākt nenovēršamā pretrunā ar šīs Direktīvas noteikumiem.

54 Šis izņēmums no Direktīvas 89/391 piemērošanas jomas, kas ir plaši definēta, līdz ar to ir jāinterpretē, sašaurinot tā piemērojamību un iekļaujot tikai to, kas ir obligāti nepieciešams, lai nodrošinātu tās intereses, kuru aizsardzība ir atļauta no valsts puses.

55 Šajā sakarā izņēmums, kas ir minēts Direktīvas 89/391 2. panta 2. punkta pirmajā daļā, tika pieņemts tikai tādēļ, lai nodrošinātu veiksmīgu darbību dienestiem, kas ir nepieciešami drošības, veselības, kā arī sabiedriskās kārtības aizsardzībai, īpaši smagas un plaša mēroga situācijas gadījumā, kā, piemēram, katastrofas gadījumā, kuru raksturo fakts, ka šādos apstākļos palīdzības un glābšanas vienību darba laiks pēc būtības nepakļaujas plānojumam.

56 Tomēr civilās aizsardzības dienesti to tiešākajā nozīmē, kas ir aprakstīta minētajā normā, pilnībā atšķiras no darbībām pamata prāvā minētajā glābšanas dienestā, kas sniedz palīdzību cietušajām vai slimajām personām.

57 Pat ja dienestam, kuru pamata prāvā ir aprakstījusi iesniedzējtiesa, ir jādarbojas apstākļos, kas pēc būtības nav paredzami, tā darbības, kas veicamas normālos apstākļos un kas precīzi atbilst šāda dienesta uzdevumam, ir iespējams iepriekš organizēt, tajā skaitā arī ieplānojot tā darbinieku darba laikus.

58 Līdz ar to šim dienestam nav konstatējamas nekādas īpatnības, kas ierobežotu Kopienas normu darba ņēmēju drošības un veselības jomā piemērošanu, jo tas nav ietverts Direktīvas 89/391 2. panta 2. punkta pirmajā daļā minētajā izņēmumā un šīs direktīvas normas ir piemērojamas attiecībā uz minēto dienestu.

59 No Direktīvas 93/104 1. panta 3. punkta redakcijas izriet, ka tā attiecas uz visiem darbības veidiem — gan publisko, gan privāto sektoru Direktīvas 89/391 2. panta nozīmē, izņemot dažas izsmeļoši uzskaitītas darbības.

60 Tomēr neviena no šīm darbībām neattiecas uz dienestu, kas ir aplūkots pamata prāvā. It īpaši ir skaidrs, ka glābšanas dienesta darbinieku darbs, kas, strādājot ātrajā glābšanas dienestā, pavada pacientus ambulances vai ātrās medicīniskās palīdzības automašīnā, nav pielīdzināms prakses ārstu darbībai, kurai nav piemērojama Direktīva 93/104 saskaņā ar tās 1. panta 3. punktu.

61 Līdz ar to darbs, kuru minējusi iesniedzējtiesa, arī ietilpst Direktīvas 93/104 piemērošanas jomā.

62 Kā to Komisija ir pamatoti norādījusi, šo secinājumu apstiprina apstāklis, ka Direktīvas 93/104 17. panta 2. punkta 2.1. apakšpunkta c) daļas iii) punkts noteikti piemin ātrās palīdzības pakalpojumus. Šāda norma būtu pilnībā nevajadzīga, ja šī darbība jau būtu izslēgta no Direktīvas 93/104 piemērošanas jomas saskaņā ar 1. panta 3. punktu. Patiesībā minētā norma pierāda, ka Kopienas likumdevējs ir ievērojis principu, ka šai Direktīvai ir jāattiecas uz visām šāda veida darbībām, paredzot iespēju noteiktos apstākļos atkāpties no dažiem speciāliem minētās Direktīvas noteikumiem.

63 Pastāvot šādiem apstākļiem, uz pirmā jautājuma a) punktu ir jāatbild, ka Direktīvas 89/391 2. pants un Direktīvas 93/104 1. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka glābšanas dienesta darbinieku darbs ātrās medicīniskās palīdzības dienestā, kas aplūkots pamata prāvā, ietilpst minēto Direktīvu piemērošanas jomā.

Par pirmā jautājuma b) punktu

64 Pirmā jautājuma b) punktā iesniedzējtiesa pēc būtības jautā, vai jēdziens "autoceļu transports", kas ir minēts Direktīvas 93/104/EK 1. panta 3. punktā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tas attiecas uz ātrās medicīniskās palīdzības dienesta darbu, jo tajā ietilpst glābšanas transportlīdzekļu vadīšana un pacienta pavadīšana ceļā uz slimnīcu.

65 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka saskaņā ar Direktīvas 93/104/EK 1. panta 3. punktu tā "attiecas uz visiem darbības veidiem [..], izņemot gaisa, dzelzceļa, autoceļu, jūras, iekšzemes ūdensceļu un ezeru transportu [..]".

66 2001. gada 4. oktobra spriedumā lietā C-133/00 *Bowden* u.c. (*Recueil*, I-7031. lpp.) Tiesa nosprieda, ka šī norma ir jāinterpretē tādējādi, ka visi darba ņēmēji, kas ir nodarbināti autoceļu transporta nozarē, tajā skaitā arī biroja darbinieki, neietilpst minētās direktīvas piemērošanas jomā.

67 Tā kā tās ir uzskatāmas par izņēmumiem no Kopienu tiesiskā režīma darba laika organizācijas jomā, ko nosaka Direktīva 93/104, atkāpes no tās piemērošanas jomas, kas ir minētas 1. panta 3. punktā, ir jāinterpretē sašaurināti, ietverot tikai to, kas ir nepieciešams interešu, kuras šīm atkāpēm ir jāaizsargā, nodrošināšanai (skat., pēc analoģijas, iepriekš minēto spriedumu lietā *Jaeger*, 89. punkts).

68 Transporta nozare ir izslēgta no Direktīvas 93/104 piemērošanas jomas, jo šajā jomā jau pastāv Kopienas tiesiskais regulējums, kas nosaka īpašus noteikumus, jo īpaši darba laika organizācijas jautājumos, attiecīgā darba īpatnību dēļ. Tomēr šis regulējums nav piemērojams pārvadājumiem ārkārtas situācijā vai saistībā ar glābšanas darbiem.

69 Turklāt iepriekš minētais spriedums lietā *Bowden* u.c. ir balstīts uz darba devēja piederību kādai no transporta nozarēm, kas skaidri ir minētas Direktīvas 93/104 1. panta 3. punktā (skat. minētā sprieduma 39.–41. punktu). Turpretim nav pamata uzskatīt, ka *Deutsches Rotes Kreuz* darbība attiecas uz ceļu transporta nozari, nodrošinot ātro medicīnisko palīdzību, kas aplūkota pamata prāvā.

70 Apstāklim, ka šajā darbībā daļēji ietilpst glābšanas transportlīdzekļu vadīšana un pacienta pavadīšana pārvadājuma laikā, nav izšķirošas nozīmes, jo minētās darbības

galvenais mērķis ir sniegt pirmo medicīnisko palīdzību slimajām vai cietušajām personām, nevis veikt darbības, kas ir saistītas ar ceļu transporta nozari.

71 Papildus ir jāatgādina, ka ātrās palīdzības pakalpojumi ir skaidri minēti Direktīvas 93/104 17. panta 2. punkta 2.1. apakšpunkta c) daļas iii) punktā. Šī norma, kas pieļauj iespējamas atkāpes no dažām specifiskām Direktīvas normām, būtu lieka, ja šī darbība jau būtu izslēgta no Direktīvas piemērošanas jomas saskaņā ar 1. panta 3. punktu.

72 Pastāvot šādiem apstākļiem, ātrās medicīniskās palīdzības dienesta darbs, kas ir aplūkots pamata prāvā, neietilpst jēdzienā "autoceļu transports", kas ir minēts Direktīvas 93/104/EK 1. panta 3. punktā.

73 Šādu interpretāciju neapgāž iepriekš minētais spriedums lietā *Tögel*, uz kuru atsaucas iesniedzējtiesa, jo šis spriedums neattiecas uz Direktīvas 93/104 interpretāciju, bet gan uz Padomes 1992. gada 18. jūnija Direktīvu 92/50/EEK par procedūru koordinēšanu valsts pakalpojumu līgumu piešķiršanai (OV L 209, 1. lpp.), kuras saturs un mērķi nav nozīmīgi, nosakot Direktīvas 93/104 piemērošanas jomu.

74 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmā jautājuma b) punktu ir jāatbild, ka jēdziens "autoceļu transports" Direktīvas 93/104/EK 1. panta 3. punkta nozīmē ir jāinterpretē tādējādi, ka tas neattiecas uz ātrās medicīniskās palīdzības dienesta darbu, kaut arī tajā vismaz daļēji ietilpst transportlīdzekļu vadīšana un pacienta pavadīšana ceļā uz slimnīcu.

Par otro jautājumu

75 Otrajā jautājumā iesniedzējtiesa pēc būtības jautā, vai Direktīvas 93/104 18. panta 1. punkta b) apakšpunkta i) daļa ir jāsaprot tādējādi, ka tā pieprasa, lai pastāvētu katra individuāla darba ņēmēja skaidri un brīvi izteikta piekrišana, lai darba laika pagarinājums, pārsniedzot 48 stundu maksimālo darba laika ilgumu nedēļā, kas paredzēts minētās Direktīvas 6. pantā, būtu spēkā esošs, vai arī šajā sakarā pietiek ar to, ka ieinteresētās personas darba līgums atsaucas uz darba koplīgumu, kas pieļauj šādu pagarinājumu.

76 Lai atbildētu uz šādu jautājumu, pirmkārt, ir jāatgādina, ka gan no EK līguma 118.a panta, kas ir Direktīvas 93/104 juridiskais pamats, gan no Direktīvas preambulas pirmā, ceturtā, septītā un astotā apsvēruma, kā arī no tās 1. panta 1. punkta redakcijas izriet, ka tās mērķis ir nodrošināt labāku darba ņēmēju drošības un veselības aizsardzību, ļaujot tiem izmantot minimālo atpūtas laiku, jo īpaši dienas un nedēļas atpūtas laiku, kā arī pietiekamus pārtraukumus un nosakot maksimālo darba laika ilgumu nedēļā.

77 Otrkārt, Direktīvas 93/104 izveidotajā sistēmā tikai dažiem izsmeļoši minētiem noteikumiem ir pieļaujamas atkāpes, kuras var noteikt dalībvalstis vai sociālie partneri. Turklāt šādu atkāpju ieviešana ir atkarīga no stingriem nosacījumiem, kam ir jānodrošina efektīva darba ņēmēju drošības un veselības aizsardzība.

78 Līdz ar to šīs Direktīvas 18. panta 1. punkta b) apakšpunkta i) daļa paredz, ka dalībvalstīm ir izvēles tiesības nepiemērot 6. pantu, ja tās ievēro vispārējos darba ņēmēju drošības un veselības aizsardzības principus un ja tās izpilda vairākus kumulatīvus noteikumus, kas minēti 18. panta 1. punkta b) apakšpunkta i) daļā.

79 Jo īpaši saskaņā ar 18. panta 1. punkta b) apakšpunkta i) daļas pirmo ievilkumu ir nepieciešams, lai darba laiks nepārsniegtu 48 stundas septiņu dienu laikā, rēķinot vidēji pēc Direktīvas 93/104 16. panta 2. punktā minētā bāzes laikposma; tomēr darba ņēmējs var dot piekrišanu veikt darbu, kura ilgums pārsniedz 48 stundas nedēļā.

80 Šajā sakarā Tiesa jau ir nospriedusi iepriekš minētā sprieduma lietā *Simap* 73. punktā, kā arī no Direktīvas 93/104 18. panta 1. punkta b) apakšpunkta i) daļas pirmā ievilkuma redakcijas izriet, ka ir nepieciešama darba ņēmēja individuāla piekrišana.

81 Šī sprieduma 74. punktā Tiesa secina, ka arodbiedrības pārstāvju izteikta piekrišana līgumā vai darba koplīgumā nav līdzvērtīga darba ņēmēja personīgi izteiktai piekrišanai, kas ir paredzēta 18. panta 1. punkta b) apakšpunkta i) daļas pirmajā ievilkumā.

82 Šāda interpretācija izriet no Direktīvas 93/104 mērķa garantēt darba ņēmēju drošības un veselības efektīvu aizsardzību, jo īpaši nodrošinot iespēju efektīvi izmantot to, ka ir noteikts maksimālais nedēļas darba laiks, kā arī minimālais atpūtas laiks. Katrai atkāpei no šiem minimālajiem noteikumiem ir jābūt papildinātai ar visām nepieciešamajām garantijām, lai darba ņēmējs, ja tam ir jāatsakās no sociālām tiesībām, kuras tam tieši piešķir minētā Direktīva, to varētu darīt brīvi un pilnībā apzinoties sekas. Šīs prasības ir īpaši svarīgas, jo darba ņēmējs ir uzskatāms par darba līguma vājāko pusi, un līdz ar to nedrīkst pieļaut, ka darba devējam būtu iespēja apiet otras līgumslēdzējas puses gribu vai tai uzspiest tās tiesību ierobežojumus, nepastāvot skaidrai piekrišanai šajā sakarā.

83 Šie apsvērumi ir svarīgi arī situācijā, kas ir aprakstīta otrajā jautājumā.

84 No tā izriet, ka, lai juridiski korekti atkāptos no maksimālā 48 stundu nedēļas darba laika ilguma, kas ir paredzēts Direktīvas 93/104 6. pantā, darba ņēmēja piekrišanai ir jābūt ne tikai individuālai, bet arī skaidri un brīvi izpaustai.

85 Šie nosacījumi netiek ievēroti, ja ieinteresētās personas darba līgums tikai atsaucas uz darba koplīgumu, kas atļauj pārsniegt maksimālo nedēļas darba laiku. Faktiski, nevar droši zināt, ka, noslēdzot šādu līgumu, attiecīgais darba ņēmējs ir iepazinies ar tiesību, kas piešķirtas ar Direktīvu 93/104, ierobežojumiem.

86 Līdz ar to uz otro jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 93/104 18. panta 1. punkta b) apakšpunkta i) daļas pirmais ievilkums ir jāinterpretē tādējādi, ka, lai 48 stundu maksimālā nedēļas darba laika ilguma, kas paredzēts Direktīvas 6. pantā, pārsniegšana būtu pieļaujama, ir nepieciešama katra individuāla darba ņēmēja skaidri un brīvi izteikta piekrišana. Šajā sakarā nepietiek ar to, ka ieinteresētās personas darba līgums atsaucas uz darba koplīgumu, kas pieļauj šādu pagarinājumu.

Par trešo jautājumu

87 Trešajā jautājumā iesniedzējtiesa pēc būtības jautā, vai Direktīvas 93/104 6. panta 2. punkta nepareizas transpozīcijas gadījumā tai varētu būt tieša iedarbība.

88 Kā tas izriet gan no tās redakcijas, gan no atbilstošā konteksta, šim jautājumam ir divi aspekti: pirmais attiecas uz Direktīvas 93/104 6. panta 2. punktu, lai ļautu

iesniedzējtiesai lemt par atbilstošo valsts tiesību normu atbilstību Kopienu tiesībām, bet otrais jautājuma aspekts attiecas uz jautājumu par to, vai tad, kad attiecīgā dalībvalsts ir veikusi nepareizu minētās normas transpozīciju valsts tiesībās, šī norma atbilst nosacījumiem, lai privātpersonas varētu uz to atsaukties tiesvedībā valsts tiesā pamata prāvā minētajos apstākļos.

89 Līdz ar to viens pēc otra ir jāizpēta abi šie aspekti.

Par Direktīvas 93/104 6. panta 2. punkta piemērošanas jomu

90 Sākotnēji ir jāatgādina, ka Direktīvas 93/104 6. panta 2. punkts liek dalībvalstīm veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka, ievērojot nepieciešamību aizsargāt darba ņēmēju drošību un veselību, vidējais darba laiks katru septiņu dienu laikposmā, ietverot virsstundas, nepārsniedz 48 stundas.

91 No EK līguma 118.a panta, kas ir Direktīvas 93/104 juridiskais pamats, Direktīvas preambulas pirmā, ceturtā, septītā un astotā apsvēruma, 1989. gada 9. decembra Eiropadomes tikšanās laikā Strasbūrā pieņemtās Kopienas Hartas par darba ņēmēju sociālajām pamattiesībām, kuras 8. punkts un 19. punkta pirmā daļa ir minēti šīs Direktīvas preambulas ceturtajā apsvērumā, kā arī no Direktīvas 1. panta 1. punkta izriet, ka tās mērķis ir noteikt obligātās prasības, lai uzlabotu darba ņēmēju dzīves un darba apstākļus, tuvinot valsts tiesību normas attiecībā uz darba laika ilgumu. Šādai

tuvināšanai Kopienas līmenī ir jānodrošina labāka darba ņēmēju drošības un veselības aizsardzība, ļaujot tiem izmantot minimālo atpūtas laiku, jo īpaši dienas un nedēļas atpūtas laiku, kā arī pietiekamus pārtraukumus (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Jaeger*, 45.–47. punkts).

92 Arī Direktīva 93/104, jo īpaši tās 6. panta 2. punkts, paredz maksimālo robežu vidējam darba laika ilgumam nedēļā, kas ir 48 stundas, sakarā ar kuru ir skaidri precizēts, ka tas ietver virsstundas.

93 Šajā sakarā Tiesa jau ir nospriedusi, ka dežūras pienākumi (*"Bereitschaftsdienst"*), kurus veic darba ņēmējs, fiziski atrodoties darba devēja norādītā vietā, ir kopumā jāuzskata par darba laiku Direktīvas 93/104 nozīmē neatkarīgi no tā, ka dežūras laikā ieinteresētā persona nav faktiski veikusi nepārtrauktu profesionālo darbību (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Jaeger*, 71., 75. un 103. punkts).

94 Tam pašam būtu jāattiecas arī uz to uzraudzības pienākumu periodiem (*"Arbeitsbereitschaft"*), ko pilda glābšanas dienesta darbinieki un kuros neizbēgami ietilpst vairāk vai mazāk ilgstoši bezdarbības periodi laikā starp ārkārtas izsaukumiem.

95 Līdz ar to šādi uzraudzības pienākumu pildīšanas periodi ir pilnībā jāņem vērā, nosakot dienas un nedēļas maksimālo darba laika ilgumu.

96 Turklāt ir skaidrs, ka Direktīvas 93/104 noteiktajā kārtībā, ja tās 15. pants atļauj vispārīgā veidā piemērot vai ieviest valsts normas, kas ir labvēlīgākas darba ņēmēju drošības un veselības aizsardzībai, tikai daži skaidri minēti Direktīvas noteikumi pieļauj atkāpes no dalībvalstu vai sociālo partneru puses (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Jaeger*, 80. punkts).

97 Pirmkārt, Direktīvas 93/104 6. pants ir minēts tikai tās 17. panta 1. punktā, kaut arī ir skaidrs, ka šis punkts attiecas uz darbībām, kas nav nekādā veidā saistītas ar glābšanas dienesta darbinieku, kas ir prasītāji pamata prāvā, darbu. Turpretim minētā panta 2. punkta 2.1. apakšpunkta c) daļas iii) punkts atsaucas uz "darbībām, kas saistītas ar vajadzību pēc pakalpojumu nepārtrauktības", kuru skaitā jo īpaši ir minēti "ātrās palīdzības dienesti", bet šī norma paredz atkāpes iespējas tikai attiecībā uz minētās Direktīvas 3., 4., 5., 8. un 16. pantu.

98 Otrkārt, Direktīvas 93/104 18. panta 1. punkta b) apakšpunkta i) daļa paredz, ka dalībvalstīm ir izvēles tiesības nepiemērot 6. pantu, ja tās ievēro vispārējos darba ņēmēju drošības un veselības aizsardzības principus un ja tās izpilda vairākus kumulatīvus noteikumus, kas minēti 18. panta 1. punkta b) apakšpunkta i) daļā. Tomēr netiek apstrīdēts, ka Vācijas Federatīvā Republika nav izmantojusi šo iespēju noteikt atkāpes (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Jaeger*, 85. punkts).

99 Turklāt no Tiesas judikatūras izriet, ka dalībvalstis nevar vienpusēji noteikt Direktīvas 93/104 piemērošanas jomu, pakļaujot jebkāda veida noteikumiem vai ierobežojumiem darba ņēmēju tiesības uz to, lai nedēļas darba laika ilgums

nepārsniegtu 48 stundas, kā tas ir paredzēts šīs Direktīvas 6. panta 2. punktā (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Jaeger*, 70. un 92. punkts).

100 Pastāvot šādiem apstākļiem, ir jāsecina, ka gan no Direktīvas 93/104 6. panta 2. punkta, gan no tās mērķa un sistēmas izriet, ka maksimālais vidējais 48 stundu darba laiks nedēļā, iekļaujot virsstundas, ir uzskatāms par Kopienas sociālo tiesību principu, kas ir īpaši svarīgs un kuru kā minimālu normu, kurai ir jānodrošina drošības un veselības aizsardzība, ir tiesības izmantot katram darba ņēmējam [skat. pēc analoģijas 2001. gada 26. jūnija spriedumu lietā C-173/99 *BECTU* (*Recueil*, I-4881. lpp., 43. un 47. punkts)] tādā veidā, ka ar minētās normas prasībām nav saderīga valsts tiesiskā regulējuma norma, kas minēta pamata prāvā, kura atļauj nedēļas darba laikam pārsniegt 48 stundas, iekļaujot uzraudzības pienākumu (*"Arbeitsbereitschaft"*) pildīšanu.

101 Līdz ar to uz trešā jautājuma pirmo aspektu ir jāatbild, ka Direktīvas 93/104 6. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka apstākļos, kas aplūkoti pamata prāvā, tas iestājas pret tādu dalībvalsts tiesisko regulējumu, kas attiecībā uz uzraudzības pienākumiem (*"Arbeitsbereitschaft"*), kurus pilda glābšanas dienesta darbinieki, strādājot tādas organizācijas kā *Deutsches Rotes Kreuz* ātrās medicīniskās palīdzības dienestā, pieļauj, vajadzības gadījumā pamatojoties uz darba koplīgumu vai darba līgumu, kas pamatots uz šādu darba koplīgumu, pārsniegt maksimālo 48 stundu darba laiku nedēļā, kas ir noteikts šajā Direktīvas normā.

Par Direktīvas 93/104 6. panta 2. punkta tiešo iedarbību un tiesiskajām sekām, kas no tās izriet attiecībā uz pamata prāvām

102 Ņemot vērā to, ka apstākļos, kas norādīti pamata prāvās, attiecīgais valsts tiesiskais regulējums nav atbilstošs Direktīvas 93/104 noteikumiem attiecībā uz maksimālo

nedēļas darba laika ilgumu, ir jāizpēta, vai 6. panta 2. punkts atbilst tiešās iedarbības nosacījumiem.

103 Šajā sakarā no Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka visos gadījumos, kad direktīvas noteikumi pēc to satura ir bez nosacījumiem un pietiekami precīzi, privātpersonām ir tiesības uz tiem atsaukties valsts tiesās pret valsti, ja tā nav transponējusi direktīvu noteiktajā termiņā valsts tiesībās vai arī ja tā ir veikusi nepareizu transpozīciju [skat., jo īpaši 1991. gada 19. novembra spriedumus lietās C-6/90 un C-9/90 *Frankovich* u.c. (*Recueil*, I-5357. lpp., 11. punkts) un 2002. gada 11. jūlija spriedumu lietā C-62/00 *Marks & Spencer* (*Recueil*, I-6325. lpp., 25. punkts)].

104 Direktīvas 93/104 6. panta 2. punkts atbilst šiem kritērijiem, jo tas nepārprotami uzliek dalībvalstīm pienākumu sasniegt precīzu rezultātu, un tā piemērošana nav pakļauta nekādiem nosacījumiem attiecībā uz principu, kas nosaka maksimālo vidējo 48 stundu darba laiku nedēļā, ieskaitot virsstundas.

105 Pat ja Direktīva 93/104 atstāj dalībvalstīm zināmu rīcības brīvību, pieņemot tās ieviešanas noteikumus attiecībā uz bāzes laikposmiem, kas nosakāmi, lai piemērotu tās 6. pantu, un pat ja tā ļauj cita starpā izteikt atkāpes šim pantam, šādi apstākļi neietekmē 6. panta 2. punkta precīzo un beznosacījuma raksturu. Pirmkārt, no 17. panta 4. punkta noteikumiem izriet, ka bāzes laikposms nekādā gadījumā nedrīkst pārsniegt 12 mēnešus un, otrkārt, dalībvalstu izvēles iespēja nepiemērot 6. pantu ir atkarīga no visu nosacījumu, kas ir minēti šīs Direktīvas 18. panta 1. punkta b) apakšpunkta i) daļā, ievērošanas. Līdz ar to ir iespējams noteikt minimālo aizsardzības līmeni, kas ir jāievieš jebkādā gadījumā (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Simap*, 68. un 69. punkts).

106 Līdz ar to Direktīvas 93/104 6. panta 2. punkts atbilst visiem nosacījumiem, kas nepieciešami tā tiešai iedarbībai.

107 Papildus ir jānosaka tiesiskās sekas, kādas valsts tiesai ir jāpiemēro saistībā ar šo interpretāciju un pamata prāvā starp privātpersonām aplūkotajos apstākļos.

108 Šajā sakarā Tiesa parasti ir spriedusi, ka direktīva pati par sevi nevar radīt pienākumus attiecībā uz privātpersonām un līdz ar to tā nevar tikt piesaukta pret privātpersonām [skat. jo īpaši 1986. gada 26. februāra spriedumu lietā 152/84 *Marshall* (*Recueil*, 723. lpp., 48. punkts), 1994. gada 14. jūlija spriedumu lietā C-91/92 *Faccini Dori* (*Recueil*, I-3325. lpp., 20. punkts) un 2004. gada 7. janvāra spriedumu lietā C-201/02 *Wells* (*Recueil*, I-723. lpp., 56. punkts)].

109 No tā izriet, ka pat skaidra, precīza un beznosacījuma norma, kuras mērķis ir privātpersonām piešķirt tiesības vai pienākumus, nav piemērojama pati par sevi prāvas starp privātpersonām ietvaros.

110 Tomēr no pastāvīgās judikatūras kopš 1984. gada 10. aprīļa sprieduma lietā 14/83 *Von Colson* un *Kamann* (*Recueil*, 1891. lpp., 26. punkts) arī izriet, ka pienākums, kuru dalībvalstīm uzliek direktīva, sasniegt tajā paredzēto mērķi, kā arī to uzdevums saskaņā ar EKL 10. pantu veikt gan vispārējus, gan īpašus attiecīgus pasākumus, lai nodrošinātu šādu pienākumu izpildi, ir jāpilda visām dalībvalsts iestādēm, tajā skaitā

arī tiesu varas iestādēm savas kompetences ietvaros [skat. jo īpaši 1990. gada 13. novembra spriedumu lietā C-106/89 *Marleasing* (*Recueil*, I-4135. lpp., 8. punkts), iepriekš minēto spriedumu lietā *Faccini Dori*, 26. punkts, 1997. gada 18. decembra spriedumu lietā C-129/96 *Inter-Environnement Wallonie* (*Recueil*, I-7411. lpp., 40. punkts) un 1999. gada 25. februāra spriedumu lietā C-131/97 *Carbonari* u.c. (*Recueil*, I-1103. lpp., 48. punkts)].

111 Faktiski valsts tiesām tiek īpaši uzlikts pienākums nodrošināt tiesisko aizsardzību, kas lietas dalībniekiem izriet no Kopienu tiesību normām, un garantēt to pilnīgu piemērošanu.

112 Tā tas ir vēl jo vairāk, kad valsts tiesai ir jāiztiesā prāva par valsts tiesību normu piemērošanu, kas, kā tas ir šajā gadījumā, ir īpaši ieviestas, lai transponētu direktīvu, kas piešķir tiesības privātpersonām. Saskaņā ar EKL 249. panta trešo daļu attiecīgajai tiesai ir jāprezumē, ka dalībvalsts, līdzko tā ir izmantojusi vērtējuma brīvību, ko tai piešķir šī norma, ir vēlējusies pilnībā izpildīt pienākumus, kas izriet no attiecīgās direktīvas [skat. 1993. gada 16. decembra spriedumu lietā C-334/92 *Wagner Miret* (*Recueil*, I-6911. lpp., 20. punkts)].

113 Arī piemērojot valsts tiesības un, jo īpaši, normas speciālajā tiesiskajā regulējumā, kas ir pieņemts, lai ieviestu direktīvas prasības, valsts tiesai ir jāinterpretē valsts tiesības, cik vien tas ir iespējams, attiecīgās direktīvas teksta un mērķa kontekstā, lai sasniegtu tās noteikto rezultātu un panāktu atbilstību EKL 249. panta trešajai daļai [šajā sakarā skat., jo īpaši, iepriekš minētos spriedumus *Von Colson* un *Kamann*, 26. punkts; *Marleasing*, 8. punkts, un *Faccini Dori*, 26. punkts; skat. arī 1999. gada 23. februāra spriedumu lietā C-63/97 BMW (*Recueil*, I-905. lpp., 22. punkts), 2000. gada 27. jūnija spriedumu apvienotajās lietās C-240/98–C-244/98 *Océano Grupo Editorial* un *Salvat Editores* (*Recueil*, I-4941. lpp., 30. punkts) un 2003. gada

23. oktobra spriedumu lietā C-408/01 *Adidas-Salomon* un *Adidas-Benelux* (*Recueil*, I-12537. lpp., 21. punkts)].

114 Prasība interpretēt valsts tiesības atbilstoši Kopienu tiesībām atbilst Līguma sistēmai, jo tā ļauj valsts tiesai savas kompetences ietvaros nodrošināt pilnīgu Kopienu tiesību efektivitāti, iztiesājot lietu, kas tai jāizskata [šajā sakarā skat. 2003. gada 15. maija spriedumu lietā C-160/01 *Mau* (*Recueil*, I-4791. lpp., 34. punkts)].

115 Ja valsts tiesību interpretācijas atbilstoši Kopienu tiesībām princips, kuru paredz Kopienu tiesības, pirmkārt attiecas uz valsts tiesību normām, kuras ir ieviestas, lai transponētu attiecīgo direktīvu, tas tomēr neaprobežojas ar šo normu skaidrošanu, bet pieprasa valsts tiesai ņemt vērā valsts tiesības to kopumā, lai novērtētu, kādā mērā tās var tikt piemērotas, un lai neradītu direktīvai pretēju rezultātu (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Carbonari* u.c., 49. un 50. punkts).

116 Šajā sakarā, ja valsts tiesības, piemērojot tajās atzītās interpretācijas metodes, ļauj dažos apstākļos interpretēt kādu valsts tiesību normu tādā veidā, ka kolīzija ar kādu citu valsts tiesību normu tiek novērsta vai arī tiek ierobežota šīs normas piemērošanas joma, to piemērojot tikai tādā mērā, kas ir saderīgs ar citu normu, tiesai ir pienākums izmantot tādas pašas metodes, lai sasniegtu direktīvā noteikto rezultātu.

117 Šajā lietā iesniedzējtiesai, kurai ir jāiztiesā tādas prāvas kā pamata prāva, kas attiecas uz Direktīvas 93/104 piemērošanas jomu un balstās uz faktiem, kas ir notikuši pēc direktīvas transponēšanas termiņa, līdzko tai ir jāpiemēro valsts tiesību normas, kas

paredzētas direktīvas transpozīcijai, ir tās jāinterpretē pēc iespējas tā, lai tās varētu tikt piemērotas saskaņā ar direktīvas mērķiem [šajā sakarā skat. 2000. gada 13. jūlija spriedumu lietā C-456/98 *Centrosteel* (*Recueil*, I-6007. lpp., 16. un 17. punkts)].

118 Šajā gadījumā tiesību interpretācijas atbilstoši Kopienu tiesībām princips pieprasa, lai iesniedzējtiesa veic visu, kas ietilpst tās kompetencē, ņemot vērā valsts tiesību normu kopumu, lai nodrošinātu pilnīgu Direktīvas 93/104 efektivitāti un lai nepieļautu maksimālā nedēļas darba laika ilguma, kas noteikts Direktīvas 6. panta 2. punktā, pārsniegšanu (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Marleasing*, 7. un 13. punkts).

119 Tādējādi ir jāsecina, ka valsts tiesai, kurai ir jāiztiesā prāva tikai starp privātpersonām, līdzko tai ir jāpiemēro valsts tiesību normas, kas ir pieņemtas, lai transponētu pienākumus, ko paredz direktīva, ir jāņem vērā valsts tiesību normu kopums un tas ir jāinterpretē, cik vien tas ir iespējams, direktīvas teksta un mērķa kontekstā, lai nonāktu pie risinājuma, kas atbilst direktīvas mērķim. Pamata prāvās iesniedzējtiesai ir jāveic viss savas kompetences ietvaros, lai nepieļautu maksimālā 48 stundu nedēļas darba laika ilguma, kas noteikts Direktīvas 93/104 6. panta 2. punktā, pārsniegšanu.

120 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz trešo jautājumu ir jāatbild, ka:

— Direktīvas 93/104 6. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka apstākļos, kas aplūkoti pamata prāvā, tas iestājas pret dalībvalsts tiesisko regulējumu, kas

attiecībā uz uzraudzības pienākumu (*"Arbeitsbereitschaft"*), kurus pilda glābšanas dienesta darbinieki, strādājot tādas organizācijas kā *Deutsches Rotes Kreuz* ātrās medicīniskās palīdzības dienestā, periodiem pieļauj, ka vajadzības gadījumā, pamatojoties uz darba koplīgumu vai darba līgumu, kas pamatots uz šādu darba koplīgumu, tiek pārsniegts maksimālais 48 stundu darba laiks nedēļā, kāds ir noteikts šajā Direktīvas normā;

— minētā norma atbilst visiem nosacījumiem, kas nepieciešami tās tiešai iedarbībai;

— valsts tiesai, kurai ir jāiztiesā prāva tikai starp privātpersonām, līdzko tai ir jāpiemēro valsts tiesību normas, kas ir pieņemtas, lai transponētu pienākumus, ko paredz direktīva, ir jāņem vērā valsts tiesību normu kopums un tas ir jāinterpretē, cik vien tas ir iespējams, direktīvas teksta un mērķa kontekstā, lai nonāktu pie risinājuma, kas atbilst direktīvas mērķim. Pamata prāvās iesniedzējtiesai ir jāveic viss savas kompetences ietvaros, lai nepieļautu maksimālā 48 stundu nedēļas darba laika ilguma, kas noteikts Direktīvas 93/104 6. panta 2. punktā, pārsniegšanu.

Par tiesāšanās izdevumiem

121 Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata lietā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

1) a) **1989. gada 12. jūnija Padomes Direktīvas 89/391/EEK par pasākumiem, kas ieviešami, lai uzlabotu darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību darbā, 2. pants, kā arī Padomes 1993. gada 23. novembra Direktīvas 93/104/EK par dažiem darba laika organizācijas aspektiem 1. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka glābšanas dienesta darbinieku darbs ātrās medicīniskās palīdzības dienestā, kas aplūkots pamata prāvā, ietilpst minēto Direktīvu piemērošanas jomā;**

b) **jēdziens "autoceļu transports" Direktīvas 93/104/EK 1. panta 3. punkta nozīmē ir jāinterpretē tādējādi, ka tas neattiecas uz ātrās medicīniskās palīdzības dienesta darbu, kaut arī tajā vismaz daļēji ietilpst transportlīdzekļu vadīšana un pacienta pavadīšana ceļā uz slimnīcu;**

2) **Direktīvas 93/104 18. panta 1. punkta b) apakšpunkta i) daļas pirmais ievilkums ir jāinterpretē tādējādi, ka, lai 48 stundu maksimālā nedēļas darba laika ilguma, kas paredzēts Direktīvas 6. pantā, pārsniegšana būtu pieļaujama, ir nepieciešama katra individuāla darba ņēmēja skaidri un brīvi izteikta piekrišana. Šajā sakarā nepietiek ar to, ka ieinteresētās personas darba līgums atsaucas uz darba koplīgumu, kas pieļauj šādu pagarinājumu.**

3) — **Direktīvas 93/104 6. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka apstākļos, kas aplūkoti pamata prāvā, tas iestājas pret dalībvalsts**

tiesisko regulējumu, kas attiecībā uz uzraudzības pienākumu (*"Arbeitsbereitschaft"*), kurus pilda glābšanas dienesta darbinieki, strādājot tādas organizācijas kā *Deutsches Rotes Kreuz* ātrās medicīniskās palīdzības dienestā, periodiem pieļauj, ka vajadzības gadījumā, pamatojoties uz darba koplīgumu vai darba līgumu, kas balstās uz šādu darba koplīgumu, tiek pārsniegts maksimālais 48 stundu darba laiks nedēļā, kāds ir noteikts šajā Direktīvas normā;

— **minētā norma atbilst visiem nosacījumiem, kas nepieciešami tās tiešai iedarbībai;**

— **valsts tiesai, kurai ir jāiztiesā prāva tikai starp privātpersonām, līdzko tai ir jāpiemēro valsts tiesību normas, kas ir pieņemtas, lai transponētu pienākumus, ko paredz direktīva, ir jāņem vērā valsts tiesību normu kopums un tas ir jāinterpretē, cik vien tas ir iespējams, direktīvas teksta un mērķa kontekstā, lai nonāktu pie risinājuma, kas atbilst direktīvas mērķim. Pamata prāvās iesniedzējtiesai ir jāveic viss savas kompetences ietvaros, lai nepieļautu maksimālā 48 stundu nedēļas darba laika ilguma, kas noteikts Direktīvas 93/104 6. panta 2. punktā, pārsniegšanu.**

[Paraksti]